

RAADSVOORSTEL

13R.00042

Agendapunt:

Gemeente Woerden

Indiener: college van burgemeester en wethouders

13R.00042

Datum: 26 februari 2013

Portefeuillehouder(s): wethouder Koster

Portefeuille(s): Sociale zaken

Contactpersoon: E. Vos

Tel.nr.: 8940

E-mailadres: vos.e@woerden.nl

Onderwerp: vaststelling van enkele verordeningen als gevolg van de invoering van de Fraudewet per 1 januari 2013, intrekking van de Wet Investeren in Jongeren en wijziging van de Wet Kinderopvang.

De raad besluit:

1. De volgende verordeningen vast te stellen:
 - a. Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Woerden;
 - b. Maatregelenverordening WWB, loaw en loaz 2013 gemeente Woerden.
2. In artikel 2 van de Toeslagenverordening 2012-A gemeente Woerden de woorden "65 jaar" te wijzigen in "pensioengerechtigde leeftijd".
3. De volgende verordeningen in te trekken:
 - a. Verordening werkleeraanbod Wet investeren in jongeren gemeente Woerden;
 - b. Toeslagenverordening Wet investeren in jongeren gemeente Woerden;
 - c. Maatregelenverordening Wet investeren in jongeren gemeente Woerden;
 - d. Verordening Wet Kinderopvang gemeente Woerden.

Inleiding:

Met ingang van 1 januari 2013 zijn de WWB, de loaw en de loaz gewijzigd als gevolg van invoering van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving, hierna aangeduid met "Fraudewet". De Fraudewet behelst een ferme aanscherping van de sancties in geval van schending van de inlichtingenplicht. Belangrijkste implicaties zijn:

- als door schending van de inlichtingenplicht te veel bijstand is verstrekt, dan is terugvordering verplicht; voorheen was dit een bevoegdheid van het college;
 - het is daarom ook niet meer mogelijk om een vordering die het gevolg is van schending van de inlichtingenplicht mee te nemen in een schuldregeling;
- de sanctie bij schending van de inlichtingenplicht bestaat niet meer uit een maatregel (tijdelijke verlaging van de uitkering), maar uit een boete die in beginsel even hoog is als het benadelingsbedrag (het bedrag dat te veel aan bijstand is uitgekeerd);
 - het college kan op grond van (zeer) dringende redenen afzien van het opleggen van een boete of deze verlagen als er sprake is van verminderde verwijtbaarheid;
 - als er geen sprake is van een benadelingsbedrag kan in plaats van een boete een waarschuwing worden gegeven; wordt wel een boete opgelegd, dan geldt een minimumboete van € 150,00;
- herhaalde schending van de inlichtingenplicht (binnen een termijn van 5 jaar) geldt als recidive; de boete bedraagt dan in beginsel 150% van het benadelingsbedrag en kan gedurende 3 maanden worden verrekend met de volledige uitkering zonder rekening te houden met de beslagvrije voet.

De wetswijziging heeft tot gevolg dat de maatregelenverordening moet worden aangepast.

Daarnaast moet bij verordening door de raad worden vastgesteld hoe invulling wordt gegeven aan de bevoegdheid om een recidiveboete met de uitkering te verrekenen. Met dit voorstel worden u de bedoelde verordeningen ter vaststelling aangeboden. In de maatregelenverordening zijn ten opzichte van de vorige versie de volgende wijzigingen aangebracht:

- de paragraaf die de bepalingen bevatte ten aanzien van schending van de inlichtingenplicht is verwijderd;
- in artikel 10 is een genormeerde maatregel opgenomen voor een specifiek voorbeeld van tekortschietend besef dat kan ontstaan na invoering van de fraudewet.

Voor het overige is deze verordening ongewijzigd ten opzichte van de vorige. Ter uitvoering van wet en verordeningen heeft het college daarnaast nog enkele beleidsregels vastgesteld onder meer over gevallen waarin wordt volstaan met het geven van een waarschuwing in plaats van een boete en het verlagen van de boete in verband met verminderde verwijtbaarheid.

Vanaf 2013 wordt de pensioengerechtigde leeftijd stapsgewijs verhoogd. Dit heeft ook invloed op de WWB. Het recht op een bijstandsuitkering loopt door tot de datum waarop een belanghebbende de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. In 2013 is dat 65 jaar en 1 maand. Om niet elk jaar de bepalingen te moeten aanpassen aan de actuele ingangsdatum voor de AOW, zijn in de WWB de woorden "65 jaar" gewijzigd in "pensioengerechtigde leeftijd". Deze wijziging moet ook in de WWB-verordeningen worden doorgevoerd. Voor de IASZ-gemeenten is dat alleen in de Toeslagenverordening aan de orde.

In verband met wetswijzigingen kunnen de verordeningen in het kader van de Wet investeren in jongeren (WIJ) en de Verordening Wet kinderopvang worden ingetrokken. Zij zijn niet meer van toepassing.

Ter informatie zijn de beleidsregels die het gevolg zijn van invoering van de Fraudewet en die met betrekking tot de tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Bevoegdheid:

Het vaststellen, wijzigen en intrekken van genoemde verordeningen is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Dit is vastgelegd in artikel 8 van de WWB, artikel 35 van de loaw, artikel 35 van de loaz, artikel 12 van de WIJ (vervallen) en artikel 1.25 van de Wet kinderopvang (vervallen).

Beoogd effect:

Door het vaststellen van de voorgelegde verordeningen wordt voldaan aan een wettelijke verplichting (artikel 8 WWB). De verordeningen geven invulling aan de beleidsruimte van de gemeente bij de uitvoering van de wet en beogen een uniforme en doelmatige uitvoering.

Argumenten:

1.1 Te zware persoonlijke of maatschappelijke gevolgen moeten voorkomen worden

De Fraudewet kent een extra zwaar regime voor herhaalde schending van de inlichtingenplicht. In het oorspronkelijke wetsvoorstel was dwingend voorgeschreven dat de (verhoogde) boete dan gedurende 3 maanden werd verrekend met de volledige uitkering. Door het buiten werking stellen van de beslagvrije voet zou de belanghebbende dus 3 maanden lang geen uitkering ontvangen. Door aanneming van het amendement Sterk hebben gemeenten de bevoegdheid gekregen om hier eigen beleid te voeren. Hierbij is het enerzijds van belang om recht te doen aan het principe dat fraude niet mag lonen, maar anderzijds rekening te houden met de zorgplicht van de gemeente voor kwetsbare inwoners. De voorliggende verordening voorziet in bepalingen om maximaal te incasseren als het kan en een minder zwaar regime als maximaal incasseren door gebrek aan reserves tot onaanvaardbare gevolgen zou leiden.

1.2 Vergelijkbare gevallen moeten vergelijkbaar worden behandeld

De maatregelenverordening bevat in artikel 10 bepalingen voor het opleggen van een maatregel in het geval dat een uitkeringsgerechtigde tekortschiet in de verantwoordelijkheid om in zijn eigen onderhoud te voorzien. Een specifiek voorbeeld hiervan doet zich voor als iemand beroep op bijstand doet omdat een recidiveboete binnen een andere sociale zekerheidswet volledig wordt verrekend. Die andere uitkering komt dan gedurende maximaal vijf jaar niet tot uitbetaling. Als dan meteen een volledige bijstandsuitkering zou worden verstrekt, dan is deze persoon aanmerkelijk

beter af dan een bijstandsgerechtigde aan wie een recidiveboete is opgelegd. In de voorliggende Maatregelenverordening zijn daarom bepalingen toegevoegd die deze ongelijkheid opheffen. Deze bepalingen zijn een afspiegeling van die in de Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive.

1.3 De RAWB adviseert positief

De wijziging van de maatregelenverordening en de voorgestelde verordening m.b.t. verrekening van een recidiveboete en de beleidsregels i.v.m. de Fraudewet zijn voorgelegd aan en besproken met de Regionale adviesraad werk en bijstand. Zij geven aan in te stemmen met deze teksten. De schriftelijke reactie van de RAWB is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

3 Vastgesteld beleid dat niet meer actueel is dient te worden ingetrokken

Vorig jaar zijn de WWB en de Wet investeren in jongeren (WIJ) samengevoegd. De WIJ is ingetrokken en de speciale bepalingen voor jongeren zijn in de WWB opgenomen. Voor het zittende WIJ-bestand gold een overgangsregime tot 1 juli 2012. Dit betekent dat de WIJ-verordeningen nu kunnen worden ingetrokken.

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (verder Wet kinderopvang) gewijzigd. Op grond van die wet ontvangen ouders een vergoeding voor de kosten van kinderopvang. Sommige ouders (voornamelijk ouders met een re-integratie- of inburgeringsvoorziening) ontvingen een deel van die vergoeding in de vorm van een tegemoetkoming van de gemeente (naast de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst). Die tegemoetkoming bestond weer uit een vaste voet en een kopje. De hoogte hiervan was bij wet bepaald. Sinds invoering van de Wet kinderopvang in 2005 regelt de Verordening Wet kinderopvang hoe de tegemoetkoming voor doelgroepouders wordt uitgekeerd.

Vanaf 2013 wordt de vaste voet ook voor doelgroepouders door de Belastingdienst uitgekeerd als onderdeel van de Kinderopvangtoeslag. Gemeenten mogen zelf in beleidsregels vaststellen of ze het kopje uitkeren en de hoogte daarvan bepalen. De portefeuillehouders van de IASZ hebben in hun vergadering van 6 december 2012 besloten om een kopje uit te keren waardoor de kosten die voor eigen rekening van de ouders blijven gedeeltelijk worden gecompenseerd. Een beleidsregel is opgenomen in het handboek WWB van Schulinc. Aan de verordening Wet kinderopvang komt derhalve sinds de wetswijziging per 1 januari 2013 geen betekenis meer toe.

Kanttekeningen:

Krimpende budgetten vragen om om het beperken van bijstandsuitgaven

De middelen die wij van het rijk ontvangen zijn al enkele jaren minder dan onze uitgaven. Verwacht wordt dat gemeenten beleid voeren dat gericht is op het beperken van de bijstandsuitgaven c.q. het maximaliseren van de inkomsten. Dit geldt temeer als beroep op een aanvullende uitkering (IAU of MAU) wordt gedaan. Het afzien van de mogelijkheid om de beslagvrije voet 3 maanden buiten werking te stellen zou opgevat kunnen worden als hieraan tegengesteld. Daar staat tegenover dat de bevoegdheid om eigen beleid te voeren niet voor niets wordt gegeven. Dat is niet slechts ter bescherming van kwetsbare inwoners maar ook ter voorkoming van maatschappelijke kosten die kunnen opkomen bijvoorbeeld in het geval van woningontzuiming of ernstige schuldproblematiek. Overigens veranderen de bepalingen niets aan de hoogte van de boete. Aangenomen kan worden dat de bepalingen in de voorliggende verordening, die een modelverordening volgen, een toets door de inspectie SZW in het kader van een IAU of MAU zullen doorstaan.

Financiën:

De voorliggende verordeningen hebben geen begrotingsconsequenties. In beginsel wordt meer bijstand verstrekt doordat er bij schending van de inlichtingenplicht geen maatregel (= verlaging van de uitkering) meer wordt opgelegd. Daar staan echter inkomsten tegenover als gevolg van het innen van boetes. Omdat de boetes (veel) hoger zijn dan de bedragen waarmee de uitkering werd verlaagd onder het maatregelregime, is het financiële resultaat voor de gemeente per saldo positief.

Uitvoering:

De uitvoering van de voorliggende verordeningen ligt bij de afdeling sociale zaken. De consultants worden geïnformeerd en getraind m.b.t. de wijzigingen zodat zij deze juist kunnen toepassen. Voor zover nodig zijn systemen en documenten aangepast.

Communicatie:

Via de gebruikelijke kanalen worden de vastgestelde verordeningen bekend gemaakt. Dit behelst in ieder geval een bericht op de gemeentepagina van de Woerdense Courant en publicatie op de website van de gemeente.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Bijlagen:

- Raadsbesluit Maatregelenverordening WWB, loaw en loaz 2013 gemeente Woerden, nr. 13R.00044
- Raadsbesluit Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Woerden, nr. 13R.00045
- Beleidsregels Fraudewet, nr. 13i.00319
- Beleidsregel tegemoetkoming kosten kinderopvang, nr. 13i.00318

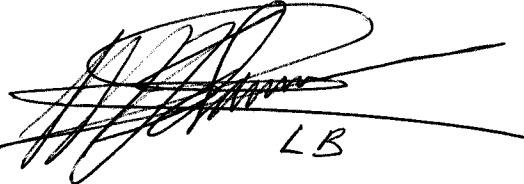
De indiener: college van burgemeester en wethouders

de secretaris

dr. G.W. Goedmakers CMC

de wnd. burgemeester

drs. J.B. Waaijer

RAADSBSLUIT

13R.00044

Agendapunt:

Onderwerp:

Vaststellen Maatregelenverordening WWB, IOAW, IOAZ 2013 gemeente Woerden

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 19 februari 2013 van:

- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

- artikel 8, lid 1, onderdeel b, en artikel 18 van de Wet werk en bijstand, en
- artikel 35, eerste lid, onderdeel b en artikel 20, tweede lid IOAW,
- artikel 35, eerste lid, onderdeel b en artikel 20, tweede lid IOAZ,

b e s l u i t:

vast te stellen de

Maatregelenverordening WWB, IOAW, IOAZ 2013 gemeente Woerden

Hoofdstuk 1 - Algemene bepalingen

Artikel 1 - Begripsomschrijvingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven in deze verordening en de toelichting, hebben dezelfde betekenis als in de Wet werk en bijstand (WWB) de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Gemeentewet.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. Het college: het college van burgemeester en wethouders van Woerden
 - b. Uitkering: de algemene en bijzondere bijstand op grond van de WWB alsmede een uitkering op grond van de loaw en loaz.
 - c. Uitkeringsnorm: de toepasselijke bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5, onderdeel c WWB of de uitkeringsgrondslag als bedoeld in de artikel 5 IOAW/IOAZ.
 - d. Maatregel: het verlagen van de uitkering alsmede het blijvend of tijdelijk (gedeeltelijk) weigeren van een uitkering op basis van artikel 18 WWB of artikel 20 IOAW/IOAZ.
 - e. Benadelingsbedrag: De uitkering waarop over een langere periode of tot een hoger bedrag een beroep is gedaan ten gevolge van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan

Artikel 2 - Het besluit tot opleggen van een maatregel

In het besluit tot opleggen van een maatregel worden in ieder geval vermeld: de reden van de maatregel, de datum van aanvang van de maatregel, de duur van de maatregel, het percentage waarmee de uitkering wordt verlaagd of geweigerd, het bedrag waarmee de uitkering wordt verlaagd of geweigerd en, indien van toepassing, de reden om af te wijken van een standaardmaatregel.

Artikel 3 - Afzien van het opleggen van een maatregel

1. Het college ziet af van het opleggen van een maatregel indien:
 - a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt; of
 - b. de gedraging meer dan één jaar voor constatering van die gedraging door het college heeft plaatsgevonden.
2. Het college kan afzien van het opleggen van een maatregel indien het daarvoor dringende redenen aanwezig acht.
3. Indien het college afziet van het opleggen van een maatregel op grond van dringende redenen, wordt de belanghebbende daarvan schriftelijk in kennis gesteld.

Artikel 4 - Ingangsdatum en tijdvak

1. De maatregel wordt toegepast met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgend op de datum waarop het besluit tot maatregel aan de belanghebbende is kenbaar gemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van de voor die maand geldende uitkeringsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan de maatregel worden toegepast met ingang van een eerdere datum voor zover uitbetaling van de uitkering over die periode nog niet heeft plaatsgevonden.

Artikel 5 - Berekeningsgrondslag

1. De verlaging wordt berekend over de uitkeringsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid wordt, indien van toepassing, de verlaging toegepast op
 - a. de uitkeringsnorm vermeerderd met de op grond van artikel 12 WWB verleende bijzondere bijstand; of
 - b. de verleende bijzondere bijstand indien de verwijtbare gedraging van belanghebbende, in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand daartoe aanleiding geeft.

Artikel 6 - Samenloop en recidive

1. Indien sprake is een gedraging die schending oplevert van meerdere in deze verordening genoemde verplichtingen, dan wordt de zwaarste maatregel toegepast.
2. Indien sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in deze verordening genoemde verplichtingen, dan worden de verlagingen die gelden voor de verschillende gedragingen bij elkaar opgeteld tot een maximum van 100% van de uitkeringsnorm.
3. De duur van de maatregel wordt verdubbeld indien belanghebbende zich schuldig maakt aan een verwijtbare gedraging binnen 12 maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een maatregel is opgelegd.
4. Voor de toepassing van het derde lid wordt met een besluit waarmee een maatregel is opgelegd gelijkgesteld het besluit om daarvan af te zien op grond van dringende redenen als bedoeld in artikel 3 lid 2 van deze verordening.

Hoofdstuk 2 - Niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot arbeidsinschakeling

Artikel 7 - Indeling in categorieën

De gedragingen van belanghebbenden, waardoor de verplichtingen op grond van de artikelen 9, 9a of 55 van de WWB, artikelen 37 of 38 van de IOAW/IOAZ, de verplichtingen op grond van artikel 30c, tweede en derde lid wet SUWI, de verplichtingen tot medewerking op grond van artikel 25, 23 en 31 van de Wet inburgering (Wi) niet of onvoldoende zijn nagekomen of blijkt is gegeven van onvoldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als bedoeld in artikel 18, lid 2 WWB, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

1. *Eerste categorie:*
Het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het UWV WERKbedrijf of het niet tijdig verlengen van deze registratie.
2. *Tweede categorie:*
 - a. Het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.
 - b. Het niet of in onvoldoende mate meewerken aan het opstellen en evalueren van een plan van aanpak zoals bedoeld in artikel 44a WWB.

3. *Derde categorie:*

- a. het niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen;
- b. het door houding of gedrag belemmeren van de arbeidsinschakeling;
- c. het niet of in onvoldoende mate meewerken aan het uitvoeren van een plan van aanpak zoals bedoeld in artikel 44a WWB.
- d. het niet of in onvoldoende mate gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling, re-integratie, inburgering of participatie, voor zover dit *niet* heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot het voortijdig beëindigen van die voorziening.
- e. het door houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 onder b WWB, respectievelijk artikel 37 lid 1 onder e IOAW/IOAZ niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder zoals bedoeld in artikel 9a lid 1 WWB, respectievelijk artikel 38 lid 1 IOAW/IOAZ.

4. *Vierde categorie:*

- a. het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- b. het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- c. het niet of in onvoldoende mate gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling, re-integratie, inburgering of participatie, voor zover dit heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot het voortijdig beëindigen van die voorziening;
- d. het weigeren te voldoen aan de inburgeringsplicht.

Artikel 8 - De hoogte en duur van de maatregel

De verlaging wordt onverminderd artikel 2 van deze verordening vastgesteld op:

- a. vijf procent van de uitkeringsnorm gedurende een maand bij gedragingen van de eerste categorie;
- b. twintig procent van de uitkeringsnorm gedurende een maand bij gedragingen van de tweede categorie;
- c. veertig procent van de uitkeringsnorm gedurende een maand bij gedragingen van de derde categorie;
- d. honderd procent van de uitkeringsnorm gedurende een maand bij gedragingen van de vierde categorie.

Hoofdstuk 3 - Overige maatregelen

Artikel 9 - Nadere verplichtingen

Indien een belanghebbende een verplichting als bedoeld in artikel 55 van de WWB niet of in voldoende mate nakomt, wordt een verlaging toegepast van 20% van de uitkeringsnorm gedurende een maand.

Artikel 10 - Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

1. Gedragingen van de belanghebbende die blijf geven van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid, maar die niet vallen onder de begrippen genoemd in de artikelen 7 of 9, leiden tot een maatregel.
2. Indien een belanghebbende geen beroep meer kan doen op een passende en toereikende voorliggende voorziening omdat deze volledig wordt verrekend met een bestuurlijke boete wegens het bij herhaling schenden van de inlichtingenverplichting, wordt een maatregel opgelegd van 100% gedurende de eerste drie maanden gerekend vanaf de start van de verrekening.
3. Indien de belanghebbende redelijkerwijs niet kan beschikken over gelden ter hoogte van tenminste drie maal de toepasselijke bijstandsnorm, wordt de maatregel in afwijking van het bepaalde in het tweede lid in de tweede en derde maand gerekend vanaf de start van de verrekening gematigd tot 20%.
4. Het college bepaalt in andere gevallen van tekortschietend besef de hoogte en de duur van de maatregel op individuele basis en houdt daarbij in ieder geval rekening met de hoogte van het benadelingsbedrag.

Artikel 11 - Zeer ernstige misdragingen

1. Indien een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover het college of zijn ambtenaren, onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van de wet, wordt onverminderd artikel 2 een maatregel opgelegd van minimaal 25% van de uitkeringsnorm gedurende een maand.
2. Van het opleggen van de maatregel bedoeld in het eerste lid kan, indien sprake is van verbaal geweld, worden afgezien en worden volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing, tenzij het verbale geweld plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder een schriftelijke waarschuwing in verband met ernstige gedragingen is gegeven.

Hoofdstuk 4 - Slotbepalingen

Artikel 12 - Uitvoering

1. De uitvoering van deze verordening berust bij het college.
2. Met betrekking tot de uitvoering van deze verordening stelt het college beleidsregels vast

Artikel 13 - Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking op de eerste dag van de maand volgend op de datum van bekendmaking in het gemeenteblad en werkt terug tot 1 januari 2013.
2. De Maatregelenverordening WWB, IOAW, IOAZ gemeente Woerden 2012 wordt ingetrokken op de datum waarop deze verordening in werking treedt.

Artikel 14 - Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als Maatregelenverordening WWB, IOAW, IOAZ gemeente Woerden 2013.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op 28 maart 2013

De griffier

De voorzitter

E.M. Geldorp

drs. J.B. Waaijer

Algemene toelichting

Rechten en plichten in de WWB

De gemeenteraad heeft in de WWB een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet de gemeenteraad het eigen gemeentelijk beleid vastleggen in een verordening.

Rechten en plichten zijn twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18 lid 1 WWB spreekt over het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van bijstandsgerechtigden. Artikel 18 lid 2 WWB legt een directe koppeling tussen de rechten en verplichtingen van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de belanghebbende, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen.

Wanneer het college tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het college af van een dergelijke verlaging. Het college moet niettemin bij de vaststelling van de verlaging rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het college kan dan ook van een verlaging afzien indien het college daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Is afgezien van een verlaging wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen. Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18 lid 1 WWB van een verlaging afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Wordt een verlaging voor een langere duur dan drie maanden opgelegd, dan zal het college de verlaging aan een herbeoordeling moeten onderwerpen. Dat volgt uit artikel 18 lid 3 WWB. Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de verlaging zich uitstrekt) blijkt heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde verlaging in zwaarte of duur bij te stellen (zie CRvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB).

Een verlaging krachtens de afstemmingsverordening moet niet gezien worden als een strafrechtelijke sanctie. Indien een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor vervolgd worden. Ondanks het feit dat de verlaging geen strafrechtelijke sanctie is, kunnen de verlaging en de strafvervolgning niet naast elkaar bestaan als sprake is van hetzelfde rechtsfeit. Het beginsel van 'ne bis in idem' staat daaraan in de weg.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ

Sinds 1 juli 2010 heeft het college de mogelijkheid een IOAW of IOAZ uitkering te verlagen of te weigeren indien een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ). De verlaging van de uitkering is in de plaats gekomen van het daarvoor bestaande boeten- en maatregelenregime. Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verlaging van de IOAW/IOAZ wordt vastgelegd in een verordening (artikel 35 lid 1 onderdeel b IOAW en artikel 35 lid 1 onderdeel b IOAZ).

Het verlagen van de inkomensvoorziening vanwege het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen wordt ook wel aangeduid als het opleggen van een maatregel. In deze verordening wordt de term maatregel gebruikt om het onderscheid aan te geven ten opzichte van het afstemmen van de uitkering op grond van de gezinssituatie of uitzonderlijke omstandigheden.

Schending inlichtingenplicht

Met ingang van 1 januari 2013 worden schendingen van de inlichtingenplicht gesanctioneerd door middel van een boete. Deze gedragingen zijn daarom niet meer in deze verordening opgenomen. Het beleid ten aanzien van de verrekening van recidiveboetes is in een aparte verordening vastgelegd.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1 - Algemene bepalingen

Artikel 1 - Begripsomschrijvingen

Dit artikel bevat enkele begripsomschrijvingen. Er is voor gekozen om begrippen die al zijn omschreven in de Wet werk en bijstand (WWB) of de Algemene wet bestuursrecht (Awb) niet afzonderlijk te definiëren in deze verordening. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van betreffende begrippen in de WWB en de Awb ook deze verordening moet worden gewijzigd.

Artikel 2 - Het besluit tot opleggen van een maatregel

Het verlagen van een uitkering op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een besluit. Tegen dit besluit kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In artikel 2 van deze verordening is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan met name uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 3 - Afzien van het opleggen van een maatregel

Lid 1

Het afzien van het verlagen van de uitkering 'indien elke vorm van verwijtbaarheid' ontbreekt, is geregeld in artikel 18 lid 2 van de WWB en artikel 20 lid 4 van de IOAW/IOAZ.). Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid (zie CRvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, LJN AD4887). Het is aan het college te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag. Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 14 van deze verordening). Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18 lid 1 WWB van een verlaging afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Een andere reden om af te zien van het verlagen van de uitkering is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden. Omwille van de effectiviteit ('lik-op-stuk') is het nodig dat een maatregel spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad wordt opgelegd. Om deze reden wordt geregeld dat het college geen maatregelen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden. Voor gedragingen die een schending van de inlichtingenplicht inhouden en als gevolg waarvan ten onrechte uitkering is verleend of de gedraging een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid als gevolg van verwijtbaar te snel interen van vermogen inhoudt en als gevolg hiervan de bijstand eerder verleend moet worden, geldt in de verordening een verjaringstermijn van vijf jaar. Hiervoor is gekozen gelet op de ernst van de gedraging (fraude) en op het feit dat de gemeente vaak tijd nodig zal hebben om de fraude vast te stellen.

Lid 2

Hierin wordt geregeld dat het college geheel of gedeeltelijk kan afzien van het verlagen van de uitkering indien het daarvoor dringende redenen aanwezig acht. Van dringende redenen is slechts sprake als het verlagen van de uitkering onaanvaardbare gevolgen heeft voor de belanghebbende. Duidelijk is dat slechts in uitzonderlijke gevallen sprake kan zijn van dringende redenen. Wat concreet een dringende reden kan opleveren is op voorhand niet vast te leggen. Gedacht kan worden aan financiële en sociaal/psychische omstandigheden.

Lid 3

Indien het college afziet van een maatregel wegens dringende redenen, telt deze gedraging wel mee voor de vraag of sprake is van recidive, zodat het van belang is om belanghebbende hiervan schriftelijke mededeling te doen.

Artikel 4 - Ingangsdatum en tijdvak

Lid 1

Het opleggen van een maatregel vindt plaats door het verlagen van de uitkering. Verlaging van de uitkering kan in beginsel op twee manieren:

- door middel van verlaging van het uitkeringsbedrag in de eerstvolgende maand(en); of
- met terugwerkende kracht, door middel van een herziening van de uitkering.

Het verlagen van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de standaard. Om deze reden is als uitgangspunt vastgelegd dat de maatregel wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit is bekend gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de maatregel moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende uitkeringsnorm. Het college hoeft in dat geval niet over te gaan tot herziening van de uitkering en het te veel betaalde bedrag terug te vorderen. Tevens is de belanghebbende nog enigszins in staat om rekening te houden met de maatregel.

Indien de uitkering van belanghebbende inmiddels is beëindigd, wordt geen maatregel opgelegd. In de vorige versie van deze verordening was de mogelijkheid opgenomen om in geval van fraude een maatregel met terugwerkende kracht op te leggen om vervolgens de verstrekte uitkering te herzien en terug te vorderen. Deze bepaling is geschrapt omdat fraude niet meer wordt gesanctioneerd middels een maatregel, maar middels een bestuurlijke boete. Maatregelen hebben betrekking op schending van arbeidsverplichtingen en hebben vooral tot doel om het juiste gedrag af te dwingen. Als de uitkering inmiddels is beëindigd, kan een maatregel dit doel niet meer dienen.

Lid 2

Wanneer een uitkeringsbedrag nog niet (volledig) aan de belanghebbende is uitbetaald, kan het praktisch zijn om de verlaging van de uitkering te verrekenen met het bedrag dat nog moet worden uitbetaald.

Artikel 5 - Berekeningsgrondslag

Lid 1

In dit lid is het uitgangspunt vastgelegd dat een verlaging wordt toegepast over de uitkeringsnorm. Onder de uitkeringsnorm wordt verstaan de landelijke norm, inclusief de toeslag of verlaging op grond van de toeslagenverordening en inclusief vakantietoeslag.

Lid 2

Deze bepaling maakt het mogelijk dat het college de bijzondere bijstand verlaagt. In onderdeel a gaat het om de bijzondere bijstand die aan een belanghebbende wordt verleend met toepassing van artikel 12 WWB. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm die, indien noodzakelijk, wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een verlaging uitsluitend op de lage jongerennorm zou worden toegepast, dan zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm plus de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB.

Onderdeel b maakt het mogelijk dat het college in incidentele gevallen een verlaging oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een verlaging kan uitsluitend worden opgelegd indien daadwerkelijk bijzondere bijstand is verstrekt. De verordening biedt geen ruimte om een verlaging toe te passen op een langdurigheidstoeslag.

Artikel 6 - Samenloop en recidive

Lid 1

Als een bepaalde gedraging schending van verschillende verplichtingen met zich meebrengt waarvoor verschillende maatregelen gelden, dan wordt één maatregel opgelegd en wel de zwaarste.

Lid 2

De regeling voor de samenloop van gedragingen heeft betrekking op verschillende gedragingen van de uitkeringsgerechtigde die (min of meer) gelijktijdig plaatsvinden. Indien er sprake is van verschillende gedragingen waarvoor in een zelfde periode een maatregel opgelegd zou kunnen worden, kan voor deze verschillende gedragingen tegelijkertijd een maatregel worden opgelegd. Dit betekent dus dat de afzonderlijke maatregelen in dat geval worden opgeteld. De maximale hoogte van een maatregel is 100% van de uitkeringsnorm.

Lid 3 en 4

Indien binnen twaalf maanden na een verwijtbare gedraging wederom sprake is van een verwijtbare gedraging, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de duur van de maatregel. De verdubbeling wordt ook toegepast als bij de eerdere verwijtbare gedraging wegens dringende redenen is afgezien van het opleggen van een maatregel. Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van 12 maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarmee de maatregel is opgelegd is verzonden.

In alle gevallen is de hoofdregel van toepassing dat een maatregel moet worden afgestemd op de ernst van de gedraging, de omstandigheden en de mate van verwijtbaarheid.

Hoofdstuk 2 - Niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot arbeidsinschakeling

Artikel 7 - Indeling in categorieën

De gedragingen die kunnen leiden tot een maatregel worden in vier categorieën onderscheiden. Hierbij is de ernst van de gedraging het onderscheidende criterium. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging concretere gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid.

Schematisch overzicht gedragingen per categorie:

Categorie 1	Schending van administratieve verplichtingen.
Categorie 2	Niet meewerken aan onderzoeken of het opstellen van een plan.
Categorie 3	Niet actief zoeken naar werk, re-integratie belemmeren of niet meewerken in een traject.
Categorie 4	Werk weigeren of door eigen toedoen niet behouden, een traject frustreren zodat dit wordt beëindigd of weigeren te voldoen aan de inburgeringsplicht.

Artikel 8 - De hoogte en duur van de maatregel

Dit artikel bevat de standaardmaatregelen voor de vier categorieën van gedragingen in artikel 7 van deze verordening. Hierbij is de ernst van de gedraging het onderscheidende criterium. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging concretere gevolgen heeft voor een beroep op of de duur van de uitkering.

Hoofdstuk 3 - Overige maatregelen

Artikel 9 - Nadere verplichtingen

Artikel 55 van de WWB biedt de mogelijkheid om naast de in Hoofdstuk 2 van de wet opgenomen verplichtingen op individuele basis nadere verplichtingen op te leggen die strekken tot arbeidsinschakeling of vermindering dan wel beëindiging van de uitkering.

Artikel 10 - Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Lid 1

Aan de WWB ligt het beginsel ten grondslag dat een ieder in eerste instantie in zijn eigen bestaanskosten dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofddregel is dan ook dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Gebeurt dit niet of in onvoldoende mate, dan is er veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Indien de belanghebbende er blijk van heeft gegeven zich daarvan onvoldoende bewust te zijn, wordt ingevolge dit artikel een maatregel opgelegd. Een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan uit allerlei gedragingen blijken, zoals:

- een onverantwoorde besteding van vermogen;
- geen of te laat gebruik maken van een voorliggende voorziening.

De verplichting om voldoende besef van verantwoordelijkheid te tonen voor de voorziening in het bestaan, geldt reeds voordat een uitkering wordt aangevraagd. Dit betekent bijvoorbeeld dat, wanneer iemand in de periode voorafgaand aan de aanvraag een grote erfenis in korte tijd heeft uitgegeven, waardoor hij niet langer beschikt over voldoende middelen om in de kosten van het bestaan te voorzien en als gevolg daarvan een uitkering moet aanvragen, het college hiermee rekening houdt door het opleggen van een maatregel.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid is een gedraging die ook zou kunnen worden gekwalificeerd als een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Vanwege de samenhang met de arbeidsverplichtingen is er echter voor gekozen deze gedraging onder te brengen in artikel 7 van deze verordening (zie artikel 7 lid 4 onderdeel b).

Lid 2 en 3

Het feit dat het recht op een voorliggende voorziening door eigen toedoen verloren is gegaan, is een bijzondere vorm van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid. Omdat een recidiveboete binnen andere sociale zekerheidswetten gedurende vijf jaar volledig wordt verrekend kan een beroep op bijstand daarvan het gevolg zijn. Middels deze leden wordt voorzien in een bepaling die specifiek op die situatie is toegesneden. Daarbij is gekozen voor een formulering die de belanghebbende in een vergelijkbare positie brengt met een recidiverende bijstandsgerechtigde.

Lid 4

Omdat het niet mogelijk is een limitatieve opsomming te geven van alle gedragingen die leiden tot een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid geeft het tweede lid het college de mogelijkheid om de hoogte van de maatregel af te stemmen op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert. Naarmate de gemeente meer is benadeeld, wordt een zwaardere maatregel toegepast.

Artikel 11 - Zeer ernstige misdragingen

Onder de term 'zeer ernstige misdragingen' kunnen diverse vormen van agressie worden verstaan, zij het dat er sprake moet zijn van verwijtbaarheid en van gedrag dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel wordt beschouwd. Het college kan alleen een maatregel opleggen indien er een verband bestaat tussen de ernstige misdraging en (mogelijke) belemmeringen bij het vaststellen van het recht op een uitkering. De WWB, maar ook de IOAW en IOAZ bevatten immers geen afzonderlijke plicht tot het nalaten van zeer ernstige misdragingen. Het recht op uitkering kan daarom alleen worden afgestemd wegens het zich zeer ernstig misdragen als dit heeft plaatsgevonden bij het (niet) nakomen van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting (zie bijvoorbeeld CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, LJV BN0660). Vandaar dat in artikel 12 van deze verordening wordt bepaald dat de zeer ernstige misdragingen moeten hebben plaatsgevonden onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van WWB, IOAW of IOAZ. Indien een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt, geheel los van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting - hij komt bijvoorbeeld uit eigen beweging stennis maken - dan is binnen de WWB (respectievelijk IOAW en IOAZ) tegen deze gedraging geen sanctie mogelijk.

Een belanghebbende heeft ook een inlichtingenplicht jegens het UWV. Daarom kan geconcludeerd worden dat ook zeer ernstige misdragingen jegens (medewerkers van) het UWV, zouden kunnen leiden tot een verlaging van de bijstand op grond van de afstemmingsverordening. Het zich zeer ernstig misdragen jegens het college in de zin van artikel 18 lid 2 WWB omvat tevens het zich misdragen jegens een medewerker van het re-integratiebureau, omdat deze personen werken in opdracht van het college en de misdraging van negatieve invloed is op de op belanghebbende uit hoofde van de WWB rustende verplichting tot arbeidsinschakeling (zie Rechtbank Rotterdam 26-03-2008, nr. 07/1478, LJV BC9884).

Voor het bepalen van verwijtbaarheid van de misdraging zal gekeken moeten worden naar de omstandigheden waaronder de misdraging heeft plaatsgehad. In dit verband is het relevant een onderscheid te maken tussen instrumenteel geweld en frustratiegeweld. Van instrumenteel geweld is sprake als iemand het toepassen van geweld bewust gebruikt om een bepaald doel te bereiken (bijvoorbeeld het verkrijgen van een uitkering). Agressie die ontstaat door onmacht, ontevredenheid, onduidelijkheid en dergelijke kan worden aangeduid met frustratieagressie. Het zal duidelijk zijn dat de mate van verwijtbaarheid bij instrumenteel geweld in beginsel groter is dan bij frustratiegeweld.

Naast een maatregel kan het college besluiten de belanghebbende een bouwverbod op te leggen en kunnen het college en de betrokken medewerker aangifte doen bij de politie.

Hoofdstuk 4 - Slotbepalingen

Artikel 12 - Uitvoering

Hoewel strikt genomen niet noodzakelijk wordt in de verordening vermeld dat het college beleidsregels kan vaststellen ten behoeve van de uitvoering van deze verordening. Deze kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op situaties waarin een belanghebbende al dan niet wordt gehoord of een maatregel individueel wordt vastgesteld.

Artikel 13 - Inwerkingtreding

Wat betreft de datum van inwerkingtreding van deze verordening is aangesloten bij de datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" (kamerstuk 33 207).

Artikel 14 - Citeertitel

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Agendapunt:

Onderwerp:

Vaststellen van de Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013
gemeente Woerden

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 19 februari 2013 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;
en artikel 8, lid 1, onderdeel i, van de Wet werk en bijstand;

b e s l u i t:

vast te stellen de

Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Woerden

Artikel 1 - Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. beslagvrije voet: de beslagvrije voet als bedoeld in de artikelen 475c tot en met 475^e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;
- b. recidiveboete: een bestuurlijke boete als bedoeld in artike 18a, vijfde lid, van de Wet werk en bijstand;
- c. bezit: de waarde van de bezittingen waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken, niet zijnde de eigen woning, met uitsluiting van bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn dan wel, gelet op de omstandigheden van persoon en gezin, noodzakelijk zijn;
- d. verrekenen: verrekening als bedoeld in artikel 60 vierde lid van de Wet werk en bijstand.

Artikel 2 - Verrekening recidiveboete bij voldoende bezit

1. Indien het bezit van een belanghebbende ten minste driemaal de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt, verrekenen burgemeester en wethouders de recidiveboete zonder inachtneming van de beslagvrije voet.
2. De verrekening, bedoeld in het eerste lid, geschiedt gedurende een tijdvak van drie maanden vanaf het moment van de dagtekening waarop de bestuurlijke boete is opgelegd.

Artikel 3 - Verrekening recidiveboete bij geen of onvoldoende bezit

1. Indien het bezit van een belanghebbende niet ten minste driemaal de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt, verrekenen burgemeester en wethouders de recidiveboete gedurende één maand zonder inachtneming van de beslagvrije voet. De verrekening geschiedt vanaf het moment van de dagtekening waarop de bestuurlijke boete is opgelegd.
2. Aansluitend op verrekening als bedoeld in het eerste lid, verrekenen burgemeester en wethouders de recidiveboete in de daarop volgende twee maanden op een dusdanige wijze dat

belanghebbende blijft beschikken over een inkomen ter hoogte van 80% van de toepasselijke bijstandsnorm.

3. Tot het inkomen, bedoeld in het tweede lid, worden ook middelen gerekend als bedoeld in artikel 31, tweede lid, onderdelen n en r, van de Wet werk en bijstand.

Artikel 4 - Verrekening recidiveboete met inachtneming beslagvrije voet

In afwijking van de artikelen 2 en 3 verrekenen burgemeester en wethouders een recidiveboete met inachtneming van de beslagvrije voet indien en voorzover:

- a. toepassing van de artikelen 2 of 3 zou leiden tot huisuitzetting van belanghebbende en diens gezin; of
- b. anderszins sprake is van onaanvaardbare consequenties voor de belanghebbende of zijn gezin.

Artikel 5 - Eerder opgelegde bestuurlijke boetes

De artikelen 2, 3 en 4 zijn van overeenkomstige toepassing op de verrekening van de bestuurlijke boete, bedoeld in artikel 18a, eerste lid, van de Wet werk en bijstand, indien en voor zover deze boete nog niet is betaald op het moment van verrekening van de recidiveboete.

Artikel 6 - Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag nadat deze is bekendgemaakt.

Artikel 7 - Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Woerden".

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op 28 maart 2013

De griffier

De voorzitter

E.M. Geldorp

drs. J.B. Waaijer

Toelichting

Algemeen deel

Op 1 januari 2013 treedt de "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" in werking. Voor de Wet werk en bijstand (WWB) (her)introduceert deze wet de bestuurlijke boete bij een schending van de inlichtingenplicht. Het college van burgemeester en wethouders (verder college) is verplicht de bestuurlijke boete met de lopende uitkering te verrekenen. In beginsel moet bij deze verrekening de bescherming van de beslagvrije voet in acht genomen worden. Is echter sprake van een bestuurlijke boete wegens recidive, dan kan het college besluiten deze boete gedurende maximaal drie maanden te verrekenen zonder rekening te houden met de beslagvrije voet.

De WWB verplicht de gemeenteraad in een verordening nadere regels te stellen over de bevoegdheid de beslagvrije voet tijdelijk buiten werking te stellen bij verrekening van een recidiveboete. Gemeenten krijgen daarmee de ruimte een afweging te maken ten aanzien van situaties of omstandigheden waarin het buiten werking stellen van de beslagvrije voet niet proportioneel wordt geacht. Deze verordening is geënt op de modelverordening die het RCF Kenniscentrum Handhaving - Landelijk Kenniscentrum Handhaving, Divosa, de VNG en Schulincq gezamenlijk hebben ontwikkeld.

In het kader van pseudoverrekening kunnen gemeenten te maken krijgen met verzoeken van andere gemeenten om een door hen opgelegde recidiveboete te verrekenen. Het college dat de boete heeft opgelegd zal in dat geval aangeven in hoeverre het de beslagvrije voet in acht wil nemen (volgens de regels van zijn gemeentelijke verordening). De gemeente die de uitkering verstrekt, moet in beginsel gehoor geven aan dit verzoek. Mocht de beslagvrije voet niet gerespecteerd worden, dan kan de belanghebbende het college waarvan hij uitkering ontvangt, verzoeken de beslagvrije voet toch in acht te nemen. In artikel 60b, tweede lid, van de WWB is geregeld dat het college die de uitkering verstrekt, de bevoegdheid heeft aan dit verzoek van belanghebbende tegemoet te komen. Het ligt voor de hand dat het college bij de beslissing op dat verzoek handelt analoog aan de regels die in de eigen gemeentelijke verordening zijn vastgelegd.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begrippen

In deze bepaling zijn een aantal begrippen nader omschreven. De meeste behoeven geen nadere toelichting.

Bezit

De verordening kent een definitie van het begrip bezit. Het gaat daarbij om (de waarde van) alle bezittingen waarover een belanghebbende of diens gezinsleden beschikken of redelijkerwijs kunnen beschikken. Bezittingen kunnen zowel bestaan uit geld als op geld waardeerbare goederen.

Bij het begrip bezit zoals dat in deze verordening wordt gebruikt, gaat het nadrukkelijk niet om vermogen als bedoeld in artikel 34 van de WWB. Eventueel aanwezige schulden spelen immers geen rol en worden dus ook niet op het bezit in mindering gebracht. Ook de vrijlatingen van artikel 34, tweede lid, van de WWB zijn hier niet van toepassing. Een belanghebbende die vanwege de volledige verrekening met de beslagvrije voet zonder inkomsten komt te zitten, zal de bezittingen waarover hij beschikt of redelijkerwijs kan beschikken, volledig moeten aanwenden om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien. Een uitzondering is gemaakt voor de door belanghebbende en zijn gezin bewoonde (eigen) woning. Analoog aan de bepalingen in de Wwb zijn ook bezittingen die algemeen gebruikelijk dan wel in het individuele geval noodzakelijk zijn uitgezonderd.

Verrekenen

De WWB kent een ruimer begrip van verrekenen dan het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Voor de duidelijkheid is daarom een aparte begripsbepaling opgenomen in de verordening.

Artikel 2. Verrekenen met beslagvrije voet bij voldoende bezit

Uitgangspunt van deze verordening is dat volledige verrekening met de beslagvrije voet plaats vindt voor de maximale termijn van drie maanden als een belanghebbende over voldoende bezittingen beschikt om dit op te kunnen vangen. Dat uitgangspunt is vastgelegd in artikel 2 van deze verordening. Van voldoende bezit is sprake als de waarde van de bezittingen waarover belanghebbende beschikt (of redelijkerwijs kan beschikken), ten minste driemaal de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt. Immers, bij aanwending of tegeldemaking van deze bezittingen, zou een periode van drie maanden overbrugd moeten kunnen worden.

Artikel 3. Verrekenen bij geen of onvoldoende bezit

Heeft een belanghebbende onvoldoende bezittingen om een periode van drie maanden volledige verrekening met de beslagvrije voet te kunnen overbruggen, dan verrekent het college slechts één maand zonder inachtneming van de beslagvrije voet. Voor de overige twee maanden vindt weliswaar verrekening met de beslagvrije voet plaats, maar niet volledig. Belanghebbende blijft beschikken over een inkomen ter hoogte van 80% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Voor het percentage van 80% is aansluiting gezocht bij de invorderingsmogelijkheden die de Belastingdienst heeft bij notoire wanbetalers. Onder omstandigheden kan deze de beslagvrije voet (90% van de toepasselijke bijstandsnorm) verlagen met 10% op grond van artikel 19, eerste lid, van de Invorderingswet 1990.

Met de gekozen opzet wordt enerzijds uiting gegeven aan het principe dat fraude niet mag lonen. Het gaat hier immers om belanghebbenden die herhaaldelijk hun inlichtingenplicht hebben geschonden. Daar mag een duidelijk signaal tegenover staan. Anderzijds wordt rekening gehouden met de zorgplicht van gemeenten. Het volledig buiten werking stellen van de beslagvrije voet gedurende drie maanden kan kwalijke maatschappelijke consequenties hebben. Dat moet voorkomen worden als de regeling daarmee zijn doel voorbij zou schieten.

Een belanghebbende kan inkomsten uit arbeid hebben die op grond van artikel 31, tweede lid, onderdelen n of r, van de WWB worden vrijgelaten voor de algemene bijstand. Bij verrekening van een recidiveboete tot 80% van de bijstandsnorm, tellen deze inkomsten echter gewoon mee. Het college laat deze inkomsten dus niet buiten beschouwing bij de beoordeling van de vraag of een belanghebbende nog over voldoende inkomen beschikt. Dat is geregeld in lid 3.

Artikel 4. Verrekenen met inachtneming beslagvrije voet

Hoewel het hier gaat om een herhaaldelijke schending van de inlichtingenplicht, zijn situaties denkbaar waarin volledige verrekening met de beslagvrije voet niet aanvaardbaar wordt geacht. Die situaties komen aan de orde in artikel 4. Het gaat daarbij altijd om individuele omstandigheden waaraan het college zal moeten toetsen.

In onderdeel a is geregeld dat het college kan besluiten in afwijking van de artikelen 2 en 3 toch de beslagvrije voet te respecteren wanneer volledige verrekening waarschijnlijk leidt tot huisuitzetting of het afsluiten van energielevering van belanghebbende en diens gezin. Voorkomen moet worden dat een belanghebbende door de volledige verrekening op straat komt te staan, nu dit de problematiek alleen maar verergert, met alle maatschappelijke kosten van dien. Ook aan afsluiting van energielevering van een gezin, zeker in de wintermaanden, geldt als een reden om af te zien van verrekening van de recidiveboete met de volledige uitkering.

Een dreigende huisuitzetting of afsluiting van energie wordt in deze verordening gezien als een dringende reden om van verrekening met de beslagvrije voet af te zien. Dat volgt uit het woord 'anderszins' in onderdeel b. Ook bij aanwezigheid van andere dringende redenen kan het college rekening houden met de bescherming van de beslagvrije voet. Het enkele feit dat het belanghebbende door de verrekening aan middelen ontbreekt om in het bestaan te voorzien, is op zich geen voldoende voorwaarde om te kunnen spreken van dringende redenen. Gedacht kan worden aan ernstige gevolgen voor de gezondheidstoestand van de belanghebbende of een gezinslid. Bij een beoordeling van omstandigheden die kunnen leiden tot het alsnog in acht nemen van de beslagvrije voet, wordt rekening gehouden met de consequenties voor gezinsleden waarbij speciaal wordt geduid op kinderen die financieel volledig van hun ouders afhankelijk zijn.

Artikel 5. Eerder opgelegde bestuurlijke boetes

In artikel 60b, derde lid, van de WWB is bepaald dat de bevoegdheid om te verrekenen met de beslagvrije voet ook van toepassing is op eerder opgelegde bestuurlijke boetes voor zover op het moment van verrekening van de recidiveboete, die eerdere boetes nog niet zijn betaald. Mocht het college die eerdere, nog openstaande boetes gaan verrekenen, dan regelt artikel 5 dat de bepalingen in deze verordening van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel 6. Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 7. Citeertitel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Voorgestelde beleidsregels i.v.m. invoering Fraudewet

Beleidsregel B 166 (nieuw) - Waarschuwing i.p.v. bestuurlijke boete

Een waarschuwing als bedoeld in artikel 18 lid 4 van de wet wordt gegeven als een belanghebbende gegevens die van belang zijn voor de bijstandverlening niet tijdig* heeft verstrekt.

* niet tijdig wil zeggen dat gegevens uit eigen beweging maar niet onverwijld zijn verstrekt of op verzoek tijdens een gegeven hersteltermijn.

Beleidsregel B 167 (nieuw) - Aanvullende criteria van omstandigheden die leiden tot verminderde verwijtbaarheid

De standaardboete wegens schending van de inlichtingenplicht wordt gematigd als de gedraging de belanghebbende niet geheel kan worden verweten. Dit is altijd een individuele afweging zodat er geen normering in beleidsregels wordt vastgelegd. Van verminderde verwijtbaarheid is in ieder geval sprake als:

- belanghebbende in onvoorziene en ongebruikelijke omstandigheden verkeerde die emotioneel zeer belastend waren of waardoor hij niet over zijn normale geestelijke vermogens beschikte;
- belanghebbende uit eigen beweging alsnog de juiste gegevens heeft verstrekt voordat de schending van de inlichtingenplicht is geconstateerd;
- belanghebbende kan aantonen of aannemelijk maken dat hij onvoldoende op de hoogte was van de op hem rustende inlichtingenverplichting.

Als matiging wordt toegepast i.v.m. verminderde verwijtbaarheid, dan wordt de boete verlaagd met Een percentage van 25, 50 of 75% met dien verstande dat de boete tenminste € 150 bedraagt.

Bij de bepaling van de hoogte van de boete worden mede de omstandigheden van de persoon en het gezin in aanmerking genomen. Daarbij wordt in ieder geval rekening gehouden met de gevolgen van de boeteoplegging voor ten laste komende kinderen en gevolgen voor de gezondheid van belanghebbende of gezinsleden.

Beleidsregel B 125 (gewijzigd) - Beleidsregels invordering

Hieraan wordt toegevoegd:

Volgorde inning vorderingen i.v.m. schending inlichtingenplicht

Als een boete wordt opgelegd naast terugvordering van verstrekte uitkering, dan wordt in beginsel eerst de boete geïnd. Dit is slechts anders als de belanghebbende geen uitkering meer ontvangt en de boete niet kan worden geïnd doordat vorderingen van andere schuldeisers preferent zijn.

Inning boete bij werkaanvaarding

Ingeval de belanghebbende geen bijstand meer ontvangt maar inkomsten uit arbeid heeft, wordt de boete ingevorderd via een betalingsregeling. Daarbij worden de volgende middelen gerekend tot de betalingscapaciteit van de belanghebbende:

- het vermogen voor zover dit meer bedraagt dan twee keer de toepasselijke bijstandsnorm,
- 10% van de toepasselijke bijstandsnorm plus 75% van het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de toepasselijke bijstandsnorm met dien verstande dat belanghebbende na invordering van de boete in ieder geval beschikt over een inkomen dat gelijk is aan de toepasselijke bijstandsnorm.

De maandelijkse aflossing op boete en terugvordering kan lager worden vastgesteld voor zover het totaal van (het restant van) de vorderingen in verband met schending van de inlichtingenplicht zullen worden voldaan binnen een periode van 18 maanden.

Beleidsregel m.b.t. tegemoetkoming kosten kinderopvang

Aan beleidsregel W 012 – overige re-integratievoorzieningen is toegevoegd:

Tegemoetkoming kosten kinderopvang

Ouders die gebruik maken van kinderopvang hebben in aanvulling op de kinderopvangtoeslag recht op een tegemoetkoming in de voor eigen rekening gebleven kosten indien:

- kinderopvang noodzakelijk is vanwege deelname aan een door de gemeente aangeboden re-integratie- of inburgeringsvoorziening of vanwege het verrichten van betaald werk waarvan de inkomsten worden aangevuld met algemene bijstand;
- gebruik wordt gemaakt van opvang die valt onder het bereik van de Wet kinderopvang.

De hoogte van de tegemoetkoming bedraagt:

- 7% van de kosten van kinderopvang voor het kind dat de meeste opvang geniet, en
- 4% van de kosten voor de overige kinderen in het gezin.

Het percentage van 7% of 4 % wordt berekend over de kosten tot het maximum wettelijk uurtarief.

Deze tegemoetkoming geldt vanaf 1 januari 2013 en wordt verstrekt als onderdeel van de re-integratie- of inburgeringsvoorziening en bekostigd uit het Participatiebudget.